

COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 15.09.2009
C(2009) 6867 final

<p>În versiunea publicată a prezentei decizii, unele informații au fost omise, în temeiul articolelor 24 și 25 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE, cu privire la nedivulgarea informațiilor cu caracter de secret profesional. Omisiunile sunt indicate astfel [...].</p>	<p style="text-align: center;">VERSIUNE PUBLICĂ</p> <p>Acest document este pus la dispoziție numai în scop informativ.</p>
--	--

Subiect: **Ajutor de stat C 28/2009 (ex N 433/2009) – România**
 Măsuri de sprijin în favoarea Oltchim SA Râmnicu Vâlcea

Stimate domn,

Comisia dorește să informeze România că, după examinarea informațiilor furnizate de autoritățile statului român cu privire la măsurile susmenționate, a decis să inițieze procedura de investigație prevăzută de articolul 88 alineatul (2) din Tratatul CE.

I PROCEDURA

- (1) La 17 iulie 2009, România a notificat două măsuri de sprijin în favoarea Oltchim SA Râmnicu Vâlcea (denumită în continuare „Oltchim” sau „societatea”). Prima măsură implică o conversie a datoriei publice în valoare de aproximativ 135 de milioane EUR în acțiuni. Cea de a doua măsură este o garanție de stat care acoperă 80% dintr-un împrumut comercial în valoare de 424 de milioane EUR, care va fi utilizat pentru modernizarea societății și pentru investiții ulterioare. România a notificat aceste măsuri de sprijin din partea statului susținând că acestea nu constituie ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE.
- (2) În anul 2006, în cadrul mecanismului intermediar de consultare instituit înainte de aderarea României la Uniunea Europeană, Consiliul Concurenței din România a

Cristian DIACONESCU
Ministru al Afacerilor Externe
Aleea Alexandru 31
RO - 011822-BUCUREȘTI

Commission européenne, B-1049 Bruxelles – Belgique
Europese Commissie, B-1049 Brussel – België
Telefon: 00-32 (0) 2 299 11.11.

consultat Comisia cu privire la intenția autorităților române de a efectua conversia creanței în acțiuni în cazul Oltchim. În același an, Consiliul Concurenței din România a inițiat o procedură oficială de investigare în legătură cu conversia planificată, însă nu a adoptat o decizie înainte de data aderării. După aderare, Comisia a inițiat un caz *ex officio* cu privire la situația societății Oltchim.

- (3) La data de 10 aprilie 2008, PCC SE (denumită în continuare „PCC”), o societate germană cu sediul la Duisburg, care deține un pachet minoritar de acțiuni în cadrul societății Oltchim reprezentând aproximativ 12,15 %, a depus o plângere oficială, afirmând că conversia planificată a creanței în acțiuni implică un ajutor de stat incompatibil.
- (4) În urma înregistrării plângerii, Comisia a efectuat un schimb de scrisori și informații cu autoritățile române, cu Oltchim și cu reclamantul și s-a întâlnit de mai multe ori cu autoritățile române și cu reprezentanții Oltchim, pe de o parte, și cu reprezentanții reclamantului, de cealaltă parte.

II CONTEXTUL CAZULUI

II.1. Societatea

- (5) Oltchim este una dintre cele mai mari societăți petrochimice din România și din sud-estul Europei, producând 78 de sortimente pentru 40 de produse chimice de bază. Societatea exportă aproximativ 80% din producția sa atât în Europa, cât și în afara acesteia.
- (6) Producția de PVC (un material cu multiple aplicații în domeniul construcțiilor și în cel al producției de mașini grele) reprezintă aproximativ 32% din activitatea societății. Potrivit declarațiilor Oltchim, cota sa de piață la nivelul Uniunii Europene pentru producția de PVC este de 2,1%. O parte importantă a producției de PVC realizate în cadrul Oltchim este exportată în afara Uniunii Europene. Printre celelalte produse principale ale societății se numără: soda caustică, DOF și polioli polieteri.
- (7) În 2008, societatea avea aproximativ 4 200 de angajați¹. Oltchim este principalul angajator industrial din Râmnicu Vâlcea [un oraș cu o populație de aproximativ 110 000 de locuitori, centru administrativ al unei zone din sud-vestul României cu statut de regiune asistată în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (a) din Tratatul CE].
- (8) Societatea și-a început activitatea în 1966, a fost reorganizată în 1990 și cotate la Bursa de Valori din București în 1997. Statul român (în prezent prin Ministerul Economiei) deține un pachet de control de 54,8% în cadrul societății. Principalul acționar minoritar este PCC, o societate holding germană (care deține și societatea

¹ Potrivit unor articole de presă recente (a se vedea, de exemplu, articolul din 10 august 2009 disponibil la adresa <http://www.wall-street.ro/articol/Companii/69414/Oltchim-concediaza-1-200-de-angajati-pana-la-sfarsitul-anului.html>), Adunarea generală a acționarilor Oltchim a aprobat, la data de 6 august 2009, un plan de restructurare care prevede, printre altele, disponibilizarea unui număr de 1 206 angajați până la sfârșitul anului 2009. Potrivit aceluiași articol de presă, până la sfârșitul anului 2009 angajaților societății li se vor alătura 600 de noi angajați ca urmare a achiziționării și repunerii în activitate a furnizorului Arpechim.

Rokita SA, un concurent polonez al Oltchim), cu un pachet de aproximativ 12,15%. Celelalte acțiuni ale societății sunt deținute de SIF Oltenia (6,5%), de Sorin Apostol (2,5%), de Leo Overseas Ltd (1,7%) și de un mare număr de mici acționari.

II.2. Originea datoriei publice

- (9) În perioada 1992-2008, Oltchim a investit în total aproximativ 371 de milioane EUR în modernizarea liniei sale de producție (din care 118,8 milioane EUR în perioada 2007-2008). Pentru unele dintre aceste investiții, Oltchim a contractat, în perioada 1995-2000, o serie de 12 împrumuturi comerciale în valoare totală de aproximativ 87 de milioane EUR. Împrumuturile au fost garantate prin garanții de stat², în legătură cu care Ministerul Finanțelor din România și Oltchim au încheiat, de asemenea 5 așa-numite „convenții de garantare” în care erau stipulate obligațiile societății Oltchim față de Ministerul Finanțelor în eventualitatea activării garanțiilor.
- (10) Convențiile de garantare stipulau un comision de risc (variind de la 0,50% la 4% din suma garantată) și condițiile de plată a acestuia (spre exemplu, 15% din comisionul de risc urma să fie plătit în avans, iar restul de 85% în 6 rate de două ori pe an etc.). Convențiile nu stipulau însă nicio condiție privind rambursarea de către Oltchim a sumelor plătite de către Ministerul Finanțelor ca urmare a activării garanțiilor. Cu toate acestea, convențiile de garantare menționau explicit că aceste sume și dobânda aferentă deveneau scadente din momentul în care Ministerul Finanțelor efectua plățile.
- (11) În plus, cele două convenții de garantare încheiate în 1995 stipulau că: i) Ministerul Finanțelor se angaja să blocheze și să încaseze din contul curent al Oltchim în momentul execuției garanțiilor, pentru a recupera, în primul rând, plățile efectuate în numele societății; ii) Ministerul Finanțelor avea drepturi de prioritate cu privire la toate activele societății; iii) societatea se angaja să constituie o ipotecă în favoarea Ministerului Finanțelor asupra activelor achiziționate prin împrumutul garantat. Primele două prevederi se aplică și în cazul convenției de garantare din 2000. În mod similar, cele două convenții de garantare încheiate în 1998 stipulau că Oltchim trebuie să constituie un gaj general în favoarea Ministerului Finanțelor asupra activelor achiziționate prin împrumuturi.
- (12) Având în vedere că Oltchim nu a putut rambursa împrumuturile, în noiembrie 1999 băncile au executat scrisorile de garanție emise de stat.
- (13) În anul 2000, Ministerul Finanțelor și Oltchim au semnat convenții de reeșalonare pentru sumele plătite aferente celor 5 împrumuturi contractate în 1998 de la băncile BHF și KfW, inclusiv dobânzile și penalitățile de întârziere. Conform convențiilor de reeșalonare, Oltchim trebuia să efectueze plăți trimestriale între 2001 și 2005. Oltchim nu și-a îndeplinit aceste obligații.
- (14) Până în iunie 2002, datoria Oltchim provenită din garanțiile de stat față de Ministerul Finanțelor se ridica la 303 milioane RON (aproximativ 80 de milioane EUR la rata de schimb aplicabilă la momentul respectiv). La acea dată, această sumă a fost transferată de la Ministerul Finanțelor la agenția română de privatizare

² Nr. 199 - 124 din 10 mai 1995, nr. 480 din 9 februarie 1998, nr. 511 - 514 din 29 septembrie 1998 și nr. 603 din 2000.

(denumită în continuare „AVAS”³). Începând de la această dată, nu s-au mai perceput dobânzi sau penalități pentru această sumă⁴. În ceea ce privește plățile ulterioare efectuate de către Ministerul Finanțelor în perioada noiembrie 2003 – septembrie 2006 în legătură cu garanțiile activate, în 2007 s-a perceput o dobândă unică și penalități în valoare de 29,9 milioane RON⁵.

II.3. *Conversia din 2003*

- (15) O primă tentativă de privatizare a Oltchim a avut loc în octombrie 2003, când agenția română de privatizare a publicat un anunț privind vânzarea participațiilor statului. Potențialii investitori au fost informați că datoria publică va fi convertită în acțiuni în contextul contractului de privatizare – o măsură care, potrivit autorităților române, era o măsură standard pentru toate societățile aflate în portofoliul agenției de privatizare la momentul respectiv, în vederea sporirii atractivității acestora pentru potențialii investitori.
- (16) Cu toate acestea, deoarece un potențial investor (Rompetrol) și acționarii minoritari au contestat conversia, oferta de privatizare a fost anulată la începutul lunii noiembrie 2003. În ciuda acestei situații, în noiembrie 2003, datoria publică de 303 milioane RON a fost convertită în acțiuni prin decizia Adunării generale a Oltchim (în care reprezentanții statului dețineau majoritatea voturilor). Pachetul de acțiuni deținut de către stat în cadrul societății Oltchim s-a majorat astfel de la 53,26% la 95,73%.
- (17) În noiembrie 2005, un tribunal comercial din Vâlcea a anulat decizia Adunării generale a Oltchim cu privire la conversie, pe motiv că operațiunea conducea la diluarea pachetelor deținute de acționarii minoritari, fără a respecta drepturile de preferință ale acestora.
- (18) În februarie 2006, principalul acționar minoritar de la acea dată (Lindsell Entreprises Ltd.) a depus, de asemenea, o plângere la Consiliul Concurenței din România, afirmând că această conversie constituie ajutor de stat incompatibil. Consiliul Concurenței din România a inițiat o procedură de investigare a cazului, însă nu a ajuns la o concluzie până la data aderării (1 ianuarie 2007).
- (19) În iunie 2006, guvernul României a emis o ordonanță de urgență (OUG 45/2006) prin care autoriza reprezentanții statului participanți la Adunarea generală a Oltchim să voteze în favoarea renunțării la calea de atac împotriva hotărârii judecătorești care anula prima conversie și să ia măsurile necesare pentru revocarea conversiei⁶. Hotărârea judecătorească de anulare a conversiei a devenit definitivă în august 2006. Diminuarea efectivă a capitalului social a avut loc în noiembrie 2007.

³ La momentul respectiv, creanța a fost transferată la agenția română „AVAB” (Autoritatea pentru Valorificarea Activelor Bancare), care, în mai 2004, a fuzionat cu agenția de privatizare APAPS (Autoritatea pentru Privatizare și Administrarea Participațiilor Statului) și a fost redenumită AVAS (Autoritatea pentru Valorificarea Activelor Statului).

⁴ Potrivit autorităților române, AVAS nu a fost autorizată prin Ordonanța de urgență a Guvernului (OUG) 51/1998 să calculeze dobândă și penalități la sumele preluate în vederea recuperării.

⁵ În temeiul articolului 2 alineatul (2) din OUG 45/2006.

⁶ Preambulul OUG 45/2006 menționează că unul dintre obiectivele actului este „eliminarea riscului constatării existenței unui ajutor de stat ilegal acordat societății comerciale «Oltchim» –S.A. Râmnicu Vâlcea ca urmare a aprobării conversiei în acțiuni a creanței”.

II.4. Datoria acumulată

- (20) În perioada iunie 2002 – decembrie 2006, Ministerul Finanțelor a continuat să efectueze plăți în contul garanțiilor de stat activate în noiembrie 1999, pentru suma suplimentară totală de 205 milioane RON, după cum reiese din tabelul de mai jos.

Tabelul 1: Istoricul datoriilor Oltchim față de AVAS

000 RON	Debit datorat la începutul anului către AVAS	Plăți efectuate de către MF rezultate din executarea garanțiilor de stat	Dobânda sau penalitățile acumulate	Debit rambursat	Debit datorat la sfârșitul anului
28/06/2002-31/12/2002	303 232	40 494			343 726
01/01/2003-30/06/2003	343 726	31 462		0,43	375 188
30/06/2003-31/12/2003	375 188	29 193			404 381
Anul 2004	404 380	44 435			448 815
Anul 2005	448 815	32 507			481 322
Anul 2006	481 322	27 345		182	508 485
Anul 2007	508 485	-	29 851*		538 336
Anul 2008	538 336	-			538 336

* Potrivit autorităților române, această plată corespunde dobânzii și penalităților percepute pentru plățile suplimentare efectuate de către Ministerul Finanțelor în contul garanțiilor, în perioada noiembrie 2003 – septembrie 2006.

- (21) Ministerul Finanțelor a transferat către AVAS toate creanțele rezultate din plățile ulterioare efectuate în baza garanțiilor activate. La sfârșitul anului 2007, datoria totală a Oltchim către AVAS se ridică la 538 de milioane RON (aproximativ 135 de milioane EUR)⁷. Această datorie nu a generat nicio dobândă și nici un fel de penalități, în afara sumei unice de 29,9 milioane RON menționate la punctul (14). Potrivit autorităților române, această sumă reprezenta, la sfârșitul anului 2008, 47% din valoarea activelor nete ale Oltchim.

Tabelul 2: Defalcarea datoriei curente a Oltchim către AVAS

Valoarea conversiei revocate din 2003	303 232
Plăți suplimentare efectuate de către Ministerul Finanțelor în perioada 2002-2006	205 436
Dobândă unică calculată în 2007 în legătură cu plățile suplimentare efectuate de Ministerul Finanțelor	29 851
Debit recuperat în perioada 2002-2008	(182,43)
Suma totală datorată în 2009	538 336

- (22) În perioada 1999-2009, Oltchim a rambursat statului român doar următoarele sume:

Tabelul 3: Sume rambursate de Oltchim statului român

31 octombrie 2001	17 351 USD (echivalentul a aproximativ 30 000 RON)
26 aprilie 2002	430 RON – aproximativ 120 EUR (rectificarea unei sume pentru o plată efectuată de către Ministerul Finanțelor în numele Oltchim)
12 decembrie 2006	182 000 RON (aproximativ 60 000 EUR la valoarea curentă)

II.5. A doua tentativă de realizare a conversiei

- (23) În ianuarie 2007, Parlamentul României a validat, prin Legea 30/2007, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 45/2006, care autoriza AVAS să revoce prima conversie

⁷ 303 milioane RON din conversia revocată, plățile ulterioare în valoare de 205 milioane RON și penalități în valoare de 30 de milioane RON.

și să pregătească o a doua, de data aceasta cu respectarea dreptului de preferință al acționarilor minoritari. Proiectul Legii 30/2007, astfel cum a fost înaintat Parlamentului spre aprobare, introducea un articol suplimentar (nr. 4), potrivit căruia: „Măsurile de natura ajutorului de stat prevăzute de prezenta ordonanță de urgență vor fi notificate Consiliului Concurenței [din România] de către inițiator/furnizor, conform reglementărilor în vigoare în domeniul ajutorului de stat, iar ajutorul de stat va fi efectiv acordat numai după autorizarea acestuia de către Consiliul Concurenței [din România]”⁸.

- (24) Această a doua tentativă de conversie a creanței în acțiuni a fost totuși contestată de către noul principal acționar minoritar, PCC, care a refuzat să participe la operațiune. În aprilie 2008, PCC a depus o plângere la Comisie, afirmând că respectiva conversie ar implica ajutor de stat incompatibil.
- (25) Tabelul 4 rezumă legislația/actele normative privind conversia planificată a creanțelor în acțiuni.

Tabelul 4: Rezumat al actelor normative referitoare la conversie

Act normativ	Data publicării	Dispoziții principale	În prezent în vigoare
OUG 51/1998 privind valorificarea unor active bancare	Republicată în M.O. 948 din 24 decembrie 2002	Cadru general pentru valorificarea creanțelor AVAS; se prevăd diferite modalități de valorificare.	Da
OUG 45/2006 din 21 iunie 2006 privind unele măsuri pentru privatizarea Societății Comerciale Oltchim SA – Râmnicu Vâlcea	M.O. 565 din 29 iunie 2006	AVAS renunță la calea de atac împotriva deciziei judecătorești de anulare a conversiei. AVAS își reia poziția de creditor al Oltchim. Scopul este recuperarea creanței, inclusiv dobânzile, și privatizarea.	Nu
Legea 30/2007 din 18 ianuarie 2007 de aprobare a OUG 45/2006	M.O. 35 din 18 ianuarie 2007	Majorarea capitalului social în termen de 6 luni prin intermediul unei conversii cu respectarea dreptului de preferință al acționarilor minoritari. Menține obiectivul de privatizare.. Notificarea Consiliului Concurenței.	Nu
Legea 96/2008 din 14 aprilie 2008 de modificare a OUG 45/2006	M.O. 304 din 18 aprilie 2008	Autorizează AVAS să efectueze conversia creanțelor în acțiuni. AVAS va analiza aspectul ajutorului de stat.	Nu
OUG 163/2008 din 19 noiembrie de abrogare a OUG 45/2006	M.O. 815 din 4 decembrie 2008	Abrogă OUG 45/2006 și stipulează recuperarea prin metode de drept comun (OUG 51/1998); Datoria include dobânzile aferente perioadei 28 noiembrie 2003 – 28 septembrie 2006.	Da

II.6. Încercările eșuate de privatizare și tentativele de executare a creanței

- (26) Autoritățile române susțin că au existat patru încercări de privatizare a Oltchim de la activarea garanțiilor de stat (originea datoriei publice), respectiv în 2001, 2003, 2006 și 2008. Autoritățile române susțin, de asemenea, că orice tentativă de executare a creanței a fost suspendată în timpul procedurilor de privatizare – presupusă măsură standard pentru toate societățile aflate în portofoliul agenției române de privatizare la momentul respectiv.
- (27) Prima încercare de a privatiza societatea a avut loc în 2001, când AVAS a negociat și a semnat cu societatea Exall Resources un contract de vânzare-cumpărare a pachetului de acțiuni deținut de stat. Contractul de vânzare-cumpărare a fost reziliat din cauza incapacității cumpărătorului de a-și îndeplini obligațiile de plată și de garantare a investițiilor tehnologice/de mediu din cadrul societății.

⁸ Textul original în limba română, disponibil online la http://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck_http_act?ida=70059 ca „versiune propusă spre aprobare” are următorul conținut: „Măsurile de natura ajutorului de stat prevăzute de prezenta ordonanță de urgență vor fi notificate Consiliului Concurenței de către inițiator/furnizor, conform reglementărilor în vigoare în domeniul ajutorului de stat, iar ajutorul de stat va fi efectiv acordat numai după autorizarea acestuia de către Consiliul Concurenței.” Legea, împreună cu OUG 45/2006, au fost ulterior anulate prin OUG 163/2008.

- (28) După aceea, în 2003, autoritățile române au optat pentru conversia datoriei către AVAS în acțiuni și privatizarea ulterioară. Vânzarea pachetului deținut de stat în cadrul societății a fost anunțată public la 28 octombrie 2003, însă oferta a fost revocată la 22 noiembrie 2003, din cauza opoziției unui potențial investitor și a acționarilor minoritari (astfel cum s-a explicat mai sus).
- (29) După revocarea primei conversii, autoritățile române au arătat că au încercat din nou să privatizeze societatea împreună cu datoria, în 2006 și 2008. Potrivit autorităților române, între timp, situația generală a societății se înrăutățise și nu a fost găsit niciun investitor.

III SITUAȚIA ACTUALĂ A OLTCHIM ȘI PLANUL SĂU DE AFACERI

- (30) Potrivit autorităților române, provocările cu care se confruntă în prezent societatea sunt: (i) oprirea furnizării principalelor materii prime de la principalul furnizor, Arpechim; (ii) impactul negativ asupra valorii nete a activelor societății, determinat de reintroducerea unei datorii semnificative în urma revocării, în 2007, a conversiei creanței în acțiuni din 2003; (iii) subcapitalizarea societății datorată, de asemenea, revocării conversiei; și, în fine, (iv) efectele crizei financiare globale.
- (31) Situația generală a Oltchim s-a deteriorat în ultimul an. La sfârșitul anului 2008, Oltchim înregistrase o pierdere netă de 226 de milioane RON, pierderile acumulate ajungând la 1,367 miliarde RON. După închiderea principalului furnizor, Arpechim, în noiembrie 2008, societatea a funcționat la 45% din capacitate și aproximativ o treime din personal a fost trimis în șomaj tehnic.
- (32) La sfârșitul anului 2008, acțiunile Oltchim au fost transferate în portofoliul Ministerului Economiei, care a decis să amâne procesul de privatizare până când societatea va depăși dificultățile cu care se confruntă în prezent și va deveni atractivă pentru potențialii investitori. În acest sens, statul român intenționează să pună în aplicare un pachet de măsuri de stat pentru sprijinirea unui plan propus de societate în vederea restabilirii viabilității acesteia pe termen lung – denumit în continuare „planul de afaceri”.
- (33) Planul de afaceri presupune un așa-numit scenariu complet de dezvoltare (denumit în continuare: „SCD”), constând în principal în conversie și în efectuarea unor investiții suplimentare estimate la 486 de milioane EUR, pentru modernizarea/extinderea instalațiilor și adaptarea acestora la standardele de mediu. Aceste investiții vizează în special:
- a) achiziționarea de la Petrom a activelor petrochimice ale furnizorului Arpechim-Pitești (denumit în continuare „Arpechim”), pentru soluționarea problemei legate de încetarea furnizării de etilenă și propilenă, materii prime esențiale pentru derularea activității societății;
 - b) modernizarea și extinderea capacității instalației de piroliză din Arpechim;
 - c) eliminarea secțiunilor înguste din fluxul de producție PVC;
 - d) modernizarea instalației de electroliză cu mercur;
 - e) alte măsuri pentru protecția mediului.

- (34) Planul de afaceri și investițiile aferente au fost evaluate de mai mulți consultanți externi, după cum urmează:
- „Business Review Of Oltchim SA” (*Analiza activității economice a societății Oltchim SA*), studiu elaborat de Tecnon OrbiChem;
 - „Oltchim Integration Strategy Project” (*Proiectul strategiei de integrare a Oltchim*), studiu elaborat de Nexant;
 - „Acquiring Arpechim, modernisation and integration with Oltchim - Business Plan Study” (*Achiziționarea Arpechim, modernizarea și integrarea cu Oltchim - studiu privind planul de afaceri*), elaborat de Baran Engineering & Projects LTD;
 - „Technical Audit for Arpechim, Petrochemicals Plants in Pitesti” (*Audit tehnic pentru Arpechim, uzinele petrochimice din Pitești*), studiu elaborat de Linde;
 - „Raport de evaluare”, elaborat de ROMCONTROL SA București;
 - “[raport de evaluare a proprietății, a instalațiilor și a echipamentelor cu privire la Arpechim]” elaborat de [consultant extern];
 - „Opinie” elaborată de Raiffeisen Capital&Investment SA.
- (35) Autoritățile române susțin că, pe baza studiilor efectuate de consilierii externi (enumerare mai sus), combinarea unei conversii a creanței în acțiuni cu garanțiile de stat pentru un împrumut comercial care să permită societății să efectueze investițiile menționate mai sus reprezintă cea mai bună modalitate prin care statul să își recupereze creanța, permițându-i chiar să realizeze profit în urma privatizării. După punerea în aplicare a acestor măsuri, cel mai potrivit moment în care statul ar putea să își vândă pachetul de acțiuni deținute la Oltchim ar fi acela în care proiectele de investiții vor fi pe punctul de a deveni operaționale, respectiv în perioada 2012-2013.
- (36) Viitoarea valoare a societății a fost calculată de către autoritățile române după cum urmează.
- (37) Autoritățile române pornesc de la premiza că, în urma conversiei creanței în acțiuni, va exista o rată de participare de 11% a acționarilor minoritari la majorarea de capital, valoarea capitalului nou fiind de 11 milioane EUR. Datorită majorării capitalului și împrumuturilor comerciale în valoare de 486 de milioane EUR, care urmează să fie acoperite prin garanții de stat⁹, Oltchim va putea să își urmeze planul de dezvoltare în următorii patru ani, inclusiv investițiile prezentate la punctul (33) de mai sus.
- (38) Previzunile financiare ale scenariului SCD, bazate pe raportul Raiffeisen din martie 2009, sunt prezentate în tabelul de mai jos.

⁹ Garanția de stat de 80% aferentă sumei de 424 de milioane EUR face obiectul prezentei notificări. Garanția de 80% acoperirea celorlalte 62 de milioane EUR va fi acordată în baza unui cadru temporar.

Tabelul 5: Previțiunile financiare ale Oltchim* în conformitate cu planul de dezvoltare **

Milioane EUR	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Vânzări	339	398	491	524	529	[600-700]	[700-800]	[700-800]	[750-850]	[900-1000]	[900-1000]	[1000-1100]	[1000-1100]	[1050-1150]	[1100-1200]	[1150-1250]	[1250-1350]
Creșterea vânzărilor		17%	23%	7%	1%	[10-20]%	[10-20]%	[1-10]%	[1-10]%	[20-30]%	[1-10]%	[1-10]%	[1-10]%	[1-10]%	[1-10]%	[5-15]%	[5-15]%
EBIT ¹⁰	21	14	5	2	-20	[30-45]	[50-65]	[65-80]	[85-100]	[150-165]	[140-155]	[160-175]	[180-195]	[170-185]	[170-185]	[190-205]	[220-235]
Creșterea EBIT		-33%	-64%	-60%	-1100%	NA***	[40-50]%	[20-30]%	[40-50]%	60-70]%	-[0-5]%	[5-15]%	[10-20]%	-[5-10]%	[1-10]%	[5-15]%	[10-20]%
Marja EBIT	6%	4%	1%	0,4%	-4%	[5-15]%	[5-15]%	[5-15]%	[10-20]%	[10-20]%	[10-20]%	[10-20]%	[10-20]%	[10-20]%	[10-20]%	[10-20]%	[10-20]%
EBITDA ¹¹	33	34	29	24	9	[60-70]	[70-80]	[90-100]	[110-120]	[190-200]	[190-200]	[200-210]	[220-230]	[220-230]	[220-230]	[230-240]	[270-280]
Creștere EBITDA		3%	-15%	-17%	-63%	[600-610]%	[20-25]%	[10-20]%	[20-25]%	[70-80]%	-[0-5]%	[5-10]%	[10-15]%	-[0-5]%	[0-5]%	[5-10]%	[10-15]%
Marja EBITDA	10%	9%	6%	5%	2%	[10-15]%	[10-15]%	[10-15]%	[10-15]%	[20-25]%	[20-25]%	[20-25]%	[20-25]%	[20-25]%	[20-25]%	[20-25]%	[20-25]%
EBT ¹²	21	6	2	-29	-61	[0-10]	[10-20]	[10-20]	[20-30]	[90-100]	[90-100]	[110-120]	[130-140]	[130-140]	[130-140]	[150-160]	[180-190]
Creșterea EBT		-71%	-67%	-1550%	-110%	NA***	[230-240]%	-[0-5]%	[35-40]%	[260-270]%	[0-5]%	[20-25]%	[20-25]%	-[5-10]%	[5-10]%	[10-15]%	[20-25]%
Marja EBT	6%	2%	0%	-6%	-12%	[0-5]%	[0-5]%	[0-5]%	[0-5]%	[5-10]%	[5-10]%	[10-15]%	[10-15]%	[10-15]%	[10-15]%	[10-15]%	[10-15]%

* Câmpurile gri reprezintă previziuni.

** Cifrele incluse în tabel sunt preluate din raportul Raiffeisen. Din cauza rotunjirilor, pot apărea ușoare diferențe.

*** Cifra negativă în anul precedent, procentajul de creștere nu este interpretabil.

IV DESCRIEREA MĂSURILOR

IV.1. Măsurile notificate

(39) Cele două măsuri de sprijin în favoarea Oltchim notificate de România în iulie 2009 ca neimplicând ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE sunt următoarele:

- Măsura 1: o conversie a creanței în acțiuni, pentru o valoare totală de 538 de milioane RON (aproximativ 135 de milioane EUR); și
- Măsura 2: o garanție de stat care acoperă 80% dintr-un împrumut comercial de 424 de milioane EUR (respectiv 339,2 milioane EUR), prima de risc inițială având prețul de 6,5% pe an¹³ și fiind garantată colateral cu o parte a activelor care vor fi achiziționate cu ajutorul împrumutului.

(40) Comisia remarcă faptul că statul nu a perceput nicio dobândă și/sau niciun fel de penalități de întârziere a plății datoriei publice a Oltchim după 1 ianuarie 2007, data aderării României la Uniunea Europeană. Prin urmare, în opinia Comisiei, este necesară evaluarea acestei circumstanțe ca „măsura 3”.

V PLÂNGEREA

(41) În aprilie 2008, astfel cum s-a menționat mai sus, PCC, principalul acționar minoritar al Oltchim, a depus o plângere cu privire la conversia planificată a creanței în acțiuni. PCC susține, în esență, că respectiva conversie planificată a creanței în acțiuni ar implica existența unui ajutor de stat incompatibil.

¹⁰ "Earning before interest and taxes" - câștig înainte de plata dobânzilor și a impozitelor (venituri din exploatare – costuri de exploatare + alte venituri decât cele din exploatare).

¹¹ "Earning before interest, taxes, depreciation and amortisation" - câștig înainte de plata dobânzilor, a impozitelor, înainte de depreciere și de amortizare.

¹² Câștig înainte de plata impozitelor (profit net, dobândă EBT).

¹³ Corespunzător ratingului societății, care în prezent este CCC, urmând a fi redus ulterior în cazul în care ratingul societății se îmbunătățește.

- (42) PCC consideră că, deoarece Oltchim este o societate aflată în dificultate, măsurile autorizate prin Legea 96/2008 (respectiv conversia creanței în acțiuni) conțin elemente de ajutor de stat și, prin urmare, trebuie notificate Comisiei înainte de a fi puse în aplicare. Potrivit PCC, în lipsa unui plan detaliat de restructurare, niciun investitor privat nu ar furniza fonduri echivalente celor implicate în conversia creanței în acțiuni.
- (43) De asemenea, PCC s-a opus în mod clar preluării Arpechim de către Oltchim¹⁴ și și-a exprimat îndoiala cu privire la viabilitatea economică a acestei soluții.
- (44) În iulie 2009, PCC a înaintat, de asemenea, Comisiei, o copie a scrisorii de intenție privind privatizarea trimisă guvernului României, în care societatea își exprima interesul de a deveni acționar majoritar al Oltchim și de a realiza investițiile necesare în cazul în care autoritățile române ar fi decis să vândă societatea.

VI POZIȚIA AUTORITĂȚILOR ROMÂNE

- (45) Autoritățile române susțin că măsurile de sprijin nu conțin elemente de ajutor de stat. Acestea invocă principiul investitorului privat în economia de piață și principiul creditorului în economia de piață ca teme aplicabile pentru evaluare.
- (46) Existența ajutorului de stat în conformitate cu articolul 87 alineatul (1) din Tratatul CE poate fi exclusă atunci când, în mod direct sau indirect, statul pune capital la dispoziția unei întreprinderi în circumstanțe care corespund condițiilor normale de piață¹⁵. În acest sens, jurisprudența confirmă că măsurile de stat nu constituie ajutor de stat decât dacă destinatarul obține un avantaj din punct de vedere al concurenței pe care nu l-ar fi obținut în condiții normale de piață¹⁶.
- (47) Autoritățile române consideră că evaluarea comportamentului unui investitor privat față de întreprindere ar trebui să țină seama de cele trei posibile poziții: de acționar, creditor și/sau investitor. În cazul în care comportamentul statului este comparabil cu cel al investitorului privat ipotetic (acționar, creditor și/sau investitor), nu este implicat niciun ajutor de stat.
- (48) Pe baza jurisprudenței CEJ, autoritățile române consideră că următoarele aspecte sunt relevante pentru cazul analizat:
- (i) este necesară o evaluare a tuturor factorilor relevanți;
 - (ii) faptul că un investitor privat s-ar orienta în funcție de posibilitatea obținerii unui profit acceptabil într-o perioadă rezonabilă de timp¹⁷;
 - (iii) statul nu trebuie să fie comparat cu un investitor care urmărește doar un profit pe termen scurt¹⁸;

¹⁴ Această operațiune, în valoare de 62 de milioane EUR, ar fi finanțată printr-un împrumut comercial garantat în proporție de 80% de către EximBank, în baza unui cadru temporar aprobat de autoritățile române. Această garanție de stat nu face obiectul notificării din 17 iulie 2009.

¹⁵ Cauza C-303/88, Italia/Comisia (Lanerossi), Rec. 1991, p. I-1433, punctul 20; cauza T-358/94, Air France/Comisia, Rec. 1996, p. II-2109, punctul 70 și cauza T-296/97, Alitalia/Comisia, Rec. 2000, p. II-3871, punctul 80.

¹⁶ Cauzele conexe T-228/99 și T-233/99 Westdeutsche Landesbank Girozentrale și Land Nordrhein-Westfalen/Comisia Rec. 2003, p. II-435, punctul 207.

¹⁷ Cauzele conexe T-228/99 și T-233/99 Westdeutsche Landesbank Girozentrale și Land Nordrhein-Westfalen/Comisia Rec. 2003 p. II-435, punctul 314.

(iv) un investitor privat se va orienta în funcție de viabilitatea pe termen lung a unei întreprinderi¹⁹.

- (49) Autoritățile române susțin că punerea în aplicare a măsurilor propuse de stat corespunde comportamentului unui actor privat în condiții normale de piață.
- (50) Autoritățile române precizează că întregul pachet de măsuri are ca scop sprijinirea planului de afaceri al societății Oltchim. Pe de o parte, conversia creanței în acțiuni este necesară pentru rezolvarea subcapitalizării societății. Pe de altă parte, garanțiile de stat sunt necesare pentru asigurarea finanțării măsurilor de punere în aplicare a planului de afaceri, în special a SCD.
- (51) Costul total al tuturor proiectelor de investiții care urmează a fi puse în aplicare în baza planului de afaceri se ridică la 486 de milioane EUR. Autoritățile române susțin că, având în vedere datoriile actuale ale societății, subcapitalizarea și actuala criză economică, Oltchim nu va putea să obțină finanțarea necesară pentru realizarea programului de investiții de la băncile comerciale fără sprijinul statului.
- (52) Autoritățile române afirmă, de asemenea, că, în urma punerii în aplicare a măsurilor menționate mai sus, intenția lor pe termen mediu este de a privatiza societatea. Autoritățile române consideră că vânzarea pachetului deținut de stat la Oltchim în urma punerii în aplicare a acestor măsuri este considerată soluția optimă pentru stat din punct de vedere al valorificării investiției sale la Oltchim.
- (53) Autoritățile române subliniază că statul este atât acționarul majoritar al Oltchim, cât și creditorul său principal, deoarece are o creanță față de Oltchim în valoare de 135 de milioane EUR. De asemenea, statul nu propune realizarea de investiții în societatea Oltchim în vederea obținerii unui profit pe termen scurt, ci instituie măsurile necesare pentru a privatiza societatea în mod profitabil pe termen mediu.
- (54) Statul român a evaluat opțiunile disponibile în vederea obținerii unui randament cât mai mare al pachetului său de acțiuni deținut în Oltchim. Autoritățile române au ajuns la concluzia că niciuna dintre celelalte opțiuni (executarea creanței, reeșalonarea datoriei, vânzarea creanței sau conversia parțială a creanței în acțiuni) nu ar asigura același profit pentru stat ca SCD.
- (55) În special, autoritățile române susțin că profitul statului în urma punerii în aplicare a conversiei și a majorării capitalului ar reprezenta în prezent [o sumă mai mare de 200 milioane EUR]. În schimb, în cazul în care statul ar executa creanța, suma maximă pe care ar obține-o ar fi [mai mică de 25 milioane EUR], iar valoarea pachetului acționarului ar fi zero, deoarece executarea datoriei ar determina insolvabilitatea societății. Reeșalonarea datoriei se exclude ca opțiune, având în vedere că, potrivit legislației române, aceasta ar fi posibilă doar după recapitalizarea societății. Potrivit calculelor efectuate de autoritățile române, vânzarea întregii creanțe ar aduce statului un profit [mai mic de 35 milioane EUR]. Nici vânzarea parțială a creanței nu ar rezolva situația.

¹⁸ Cauza T-152/99, Hamsa, Rec. 2002, p. II-3049, punctul 126. A se vedea și cauza C-305/89, Italia/Comisia, Rec. 1991, p. I-1603, punctul 20, cauzele conexe C-278/92 - C-280/92, Spania/Comisia, Rec. 1994, p. I-4103, punctele 20 - 25, cauzele conexe T-126/96 și T-127/96, BFM și EFIM/Comisia, Rec. 1998, p. II-3437, punctul 79 și cauza T-296/97 Alitalia/Comisia, Rec. 2000, p. II-3871, punctul 96.

¹⁹ Cauza T-152/99, Hamsa, Rec. 2002, p. II-3049, punctul 168.

- (56) În plus, nici scenariul „statu-quo” (fără alte investiții) nu reprezintă o opțiune viabilă, deoarece pierderile ar crește, iar valoarea netă a societății ar scădea. Autoritățile române adaugă, de asemenea, că privatizarea nu este o opțiune realistă în condițiile economice actuale.
- (57) Prin urmare, autoritățile române susțin în continuare că, din punctul lor de vedere, conversia propusă a creanței în acțiuni și garanțiile de stat fac parte din același pachet destinat asigurării viabilității pe termen lung a societății Oltchim și permit statului să recupereze cea mai mare parte a investiției făcute în societatea Oltchim. Statul român este de părere că respectiva propunere de conversie a creanței în acțiuni și garanțiile de stat nu intră sub incidența articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE, deoarece nu implică un avantaj pentru beneficiar și respectă atât principiul investitorului în economia de piață, cât și pe cel al creditorului în economia de piață.
- (58) În ceea ce privește aspectul neexecutării datoriei publice și al neimpunerii dobânzii, autoritățile române susțin că, potrivit legislației românești, AVAS nu este autorizată să perceapă dobândă la suma datorată și că statul a încercat să încaseze creanța prin diverse mijloace în cadrul de reglementare existent. Statul român a încercat, de asemenea, să își recupereze creanța prin intermediul conversiei. În cele din urmă, autoritățile române susțin, de asemenea, că deoarece această datorie publică a fost rezervată pentru conversie, nu era executabilă și nu purta dobândă.

VII EVALUAREA MĂSURILOR DE SPRIJIN LUATE DE STAT ÎN FAVOAREA OLTCHIM

- (59) Comisia a decis să deschidă procedura oficială de investigare prevăzută la articolul 88 alineatul (2) din Tratatul CE în legătură cu cele trei măsuri de sprijin identificate în favoarea Oltchim, din motivele prezentate mai jos.
- (60) Comisia are îndoieli cu privire la faptul că cele două măsuri de sprijin luate de stat în favoarea Oltchim notificate în iulie 2009, respectiv conversia creanței în acțiuni (Măsura 1) și garanția de stat pentru un împrumut comercial de 424 de milioane EUR (Măsura 2), nu implică ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE, așa cum susține România. Comisia are, de asemenea, îndoieli în ceea ce privește posibilitatea ca aceste măsuri să fie declarate compatibile cu tratatul în temeiul dispozițiilor articolului 87 alineatul (3) din Tratatul CE, dacă se constată că implică ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE.
- (61) În cele din urmă, Comisia consideră că un element suplimentar de ajutor de stat ar putea proveni din faptul că, aparent, statul nu a perceput nicio dobândă și/sau niciun fel de penalități de întârziere cu privire la datoria publică restantă a Oltchim după aderarea României la Uniunea Europeană (Măsura 3). În măsura în care această sumă suplimentară nu a fost, se pare, luată în considerare la calcularea sumei totale a datoriei publice care urmează să fie convertită în acțiuni, iar autoritățile române nu au intenția de a lua vreo măsură pentru a o recupera de la beneficiar, suma menționată ar putea fi calificată drept ajutor de operare și, prin urmare, incompatibilă cu tratatul.
- (62) În concluzie, Comisia consideră că pachetul de măsuri de sprijin luate de stat în favoarea Oltchim și descrise în secțiunea IV ar trebui evaluat în întregime pentru a stabili dacă fiecare dintre măsurile respective include ajutor de stat în sensul

articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE și, respectiv, dacă sunt compatibile cu tratatul. În cele ce urmează, Comisia va examina pe rând fiecare dintre cele trei măsuri.

VIII EVALUAREA EXISTENȚEI AJUTORULUI DE STAT

(63) În conformitate cu articolul 87 alineatul (1) din Tratatul CE, sunt incompatibile cu piața comună ajutoarele acordate de un stat membru sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau sectoare de producție, în măsura în care acestea afectează schimburile comerciale între statele membre.

VIII.1. Resurse de stat

(64) Datoria restantă către AVAS este rezultatul transferului creanțelor asupra Oltchim de la Ministerul Finanțelor Publice. Întrucât AVAS este o autoritate publică română, aflată în subordinea guvernului, neexecutarea datoriei și neacumularea dobânzii pentru datoria către AVAS (echivalente cu o renunțare la câștigul de capital) afectează bugetul de stat și implică resurse de stat. În plus, în cazul în care s-ar efectua conversia creanței în acțiuni, statul și-ar pierde rolul de creditor și, astfel, nu ar avea niciun drept în cazul unei lichidări.

(65) Garanția de stat urmează să fie acordată de către Ministerul Finanțelor. Aceasta implică resurse de stat deoarece, în cazul în care autoritățile române ar fi nevoite să plătească sume de bani în baza garanției, fondurile necesare ar fi luate din bugetul de stat, care este astfel grevat de riscul financiar aferent garanțiilor.

(66) Prin urmare, măsurile 1, 2 și 3 implică resurse de stat.

VIII.2. Avantajul

VIII.2.1 Măsurile 1 și 2

(67) În ceea ce privește măsurile 1 și 2, autoritățile române susțin, în esență, că unul dintre elementele componente ale definiției ajutorului de stat, respectiv avantajul oferit de măsurile de stat beneficiarului, nu este respectat²⁰.

(68) Pentru început, în ceea ce privește garanția de stat, în conformitate cu Comunicarea Comisiei cu privire la aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE privind ajutoarele de stat sub formă de garanții (denumită în continuare „comunicarea privind garanțiile”)²¹, o măsură privind o garanție care îndeplinește toate cele patru criterii de mai jos²² exclude prezența ajutorului de stat:

- a) persoana creditată nu se află în dificultate financiară;

²⁰ Trebuie remarcat faptul că autoritățile române nu contestă că celelalte elemente din definiția ajutorului de stat în afară de „avantaj”, respectiv utilizarea resurselor de stat, selectivitatea și denaturarea concurenței și a schimburilor intracomunitare, sunt îndeplinite.

²¹ JO C 155, 20.6.2008, p.10.

²² Punctul 3.2 din comunicarea privind garanțiile.

- b) gradul de acoperire oferită de garanție poate fi determinat în mod corespunzător în momentul acordării garanției. Aceasta înseamnă că garanția trebuie să fie legată de o tranzacție financiară specifică, de o sumă maximă fixată și o durată limitată;
 - c) garanția nu acoperă mai mult de 80% din creditul neachitat sau din altă obligație financiară;
 - d) pentru garanție se achită prețul corespunzător prețului pieței.
- (69) Comisia este de părere că, în cazul garanției aflate în discuție, la prima vedere, mai multe dintre aceste criterii nu sunt îndeplinite.
- (70) În primul rând, există indicii clare că Oltchim este în realitate o societate aflată în dificultate. În special, la sfârșitul anului 2008, societatea a înregistrat un capital negativ total de aproximativ 250 de milioane RON, cu pierderi acumulate în valoare de 1,367 miliarde RON. Contul de profit și pierderi pentru 2008 arată pierderi operaționale de 71 de milioane RON și pierderi nete de 226 de milioane RON. În plus, contul de numerar al societății avea un sold negativ de 79 de milioane RON și un capital circulant negativ de 715 milioane RON. Astfel cum s-a menționat mai sus, după închiderea principalului furnizor de etilenă, Arpechim, în noiembrie 2008, societatea a funcționat la 45% din capacitate.
- (71) În plus, în ceea ce privește prețul garanției, comunicarea privind garanțiile prevede că prețul plătit pentru garanție ar trebui să fie cel puțin la fel de mare ca și prima de referință corespunzătoare garanției oferite pe piețele financiare. Autoritățile române intenționează să perceapă un comision anual de 6,5% pentru garanție. Cu toate acestea, se pune problema dacă acest comision, în contextul situației actuale a societății, poate fi considerat preț al pieței și dacă ratingul CCC acordat de autoritățile române reprezintă categoria de risc reală a societății. Societății Oltchim nu i s-a acordat un rating de către o agenție specializată de rating; cu toate acestea, [o bancă românească a clasificat societatea în cea mai înaltă categorie de risc disponibilă].
- (72) De asemenea, există îndoieli cu privire la existența unor garanții suficiente din partea societății. Deși vor fi oferite drept gaj terenuri, clădiri, instalații, și echipamente achiziționate în cadrul SCD, acest lucru nu pare a fi adecvat. Într-adevăr, în cazul de față, activele constituind obiectul gajului ar aparține unei societăți aflate deja sub controlul garantului.
- (73) Prin urmare, Comisia are îndoieli cu privire la îndeplinirea criteriilor din comunicarea privind garanțiile în cazul acestei garanții.
- (74) Cu toate acestea, trebuie subliniat faptul că autoritățile române nu intenționează să acorde garanția în temeiul comunicării privind garanțiile. Mai degrabă, autoritățile române susțin că măsurile 1 și 2, ca pachet, nu conferă un avantaj beneficiarului, deoarece sprijinul acordat de către stat societății Oltchim în calitatea sa de investitor (acționar principal), respectiv de principal creditor al societății, este comparabil cu ceea ce un investitor privat, care este, în același timp, creditor privat, ar alege să facă în circumstanțe similare.

- (75) Comisia are îndoieli că măsurile 1 și 2 ar trece testul investitorului în economia de piață și pe cel al creditorului în economia de piață.
- (76) În ceea ce privește testul investitorului în economia de piață, așa cum au arătat autoritățile române, comportamentul statului în calitate de principal acționar al societății Oltchim nu ar trebui comparat cu comportamentul unui investitor privat motivat de considerente ce țin de profitul pe termen scurt, ci mai degrabă cu cel al unui holding sau al unui grup privat de întreprinderi care urmărește o politică structurală și se orientează în funcție de considerente care țin de profitabilitatea pe termen mai lung²³.
- (77) În ceea ce privește testul creditorului în economia de piață, alegerile făcute de stat în calitatea sa de creditor ar trebui evaluate prin comparație cu situația unui creditor privat ipotetic care cântărește toate opțiunile disponibile, de exemplu reșalonarea datoriei sau lichidarea, în vederea recuperării datoriei.
- (78) Autoritățile române susțin că măsurile 1 și 2 trebuie evaluate împreună, deoarece este improbabil ca garanția de stat pentru împrumutul comercial de 424 de milioane EUR sau conversia creanței în acțiuni să restabilească *per se* viabilitatea societății, în lipsa celeilalte măsuri de sprijin, complementare.
- (79) Indiferent de criteriile de referință relevante prezentate mai sus, aspectul esențial care trebuie luat în considerare îl reprezintă perspectivele economice ale societății – cu alte cuvinte, credibilitatea planului de afaceri propus de societate – și performanțele anterioare ale societății în momentul în care s-a luat o decizie cu privire la măsurile de sprijin. Comisia are îndoieli cu privire la ambele aspecte.
- (80) În ceea ce privește planul de afaceri propus, Comisia are îndoieli referitoare la probabilitatea ca, având în vedere antecedentele societății privind realizarea de investiții importante și nerambursarea datoriei publice restante, un plan care se bazează în mod esențial pe alte investiții substanțiale, fără a fi însoțite de măsurile necesare de restructurare, să poată restabili viabilitatea pe termen lung a societății.
- (81) În această etapă, Comisia se întreabă dacă planul de afaceri depus va permite restabilirea viabilității și va fi considerat credibil de un investitor privat sau de un creditor privat atunci când trebuie să decidă cu privire la realizarea unor investiții suplimentare în societate. În plus, există riscul ca planul de afaceri să implice ajutoare de stat suplimentare, întrucât un nou împrumut semnificativ este garantat de stat. Acest lucru poate conferi un avantaj beneficiarului, în măsura în care beneficiarul nu ar fi putut să obțină împrumutul pe piață fără sprijinul statului.
- (82) În legătură cu testul creditorului în economia de piață, Comisia are îndoieli în ceea ce privește faptul că respectiva propunere de conversie a creanței în acțiuni este comparabilă cu ceea ce ar fi ales un creditor privat în circumstanțe similare.
- (83) Există îndoieli în ceea ce privește faptul că un creditor privat și-ar fi permis în primul rând să ajungă la un asemenea nivel de expunere. În acest sens, trebuie subliniat că, deși evaluarea măsurilor propuse va fi efectuată prin raportarea la acțiuni, măsuri întreprinse și efecte verificate după data aderării României la

²³ A se vedea, de exemplu, cauza T-152/99 Hamsa, la care s-a făcut referire mai sus.

Uniunea Europeană, Comisia trebuie totuși să țină seama de istoricul datoriei publice care, în prezent, face obiectul propunerii de conversie în acțiuni din momentul originii datoriei. Comisia nu poate să nu ia în considerare originea și evoluția datoriei publice sau comportamentul statului în legătură cu această datorie.

- (84) Pornind de la această premisă, Comisia are îndoieli că statul român a depus toate eforturile pentru recuperarea efectivă a sumelor care îi sunt datorate pe baza garanțiilor de stat. Se pare, de exemplu, că posibilitățile incluse în convențiile de garantare (de exemplu blocarea conturilor bancare) sau posibilitatea generală a lichidării nu au fost utilizate la momentul în care situația societății ar fi putut să fie mai bună decât în prezent, în special având în vedere faptul că statul a beneficiat de un gaj pe active în schimbul garanției și că acest gaj nu a fost niciodată executat. Același raționament poate fi aplicat în legătură cu neconformarea beneficiarului cu convențiile de reeșalonare a datoriilor. Autoritățile române susțin că, atunci când s-a încercat privatizarea, posibilele măsuri de recuperare a creanței au fost suspendate pentru a nu fi prejudiciate obiectivele de privatizare. Cu toate acestea, trebuie remarcat că, în scenariul privatizării, statul juca rolul investitorului și nu rolul creditorului. Aceste două roluri nu trebuie confundate, deși este dificil să se facă o astfel de separare într-o situație în care statul este în același timp principalul acționar și principalul creditor al societății.
- (85) Chiar dacă acest comportament al statului în calitate sa de creditor ar fi evaluat doar prin referire la circumstanțele actuale (respectiv ignorând istoricul datoriei publice), este în continuare nesigur că un creditor privat ar fi considerat conversia creanței în acțiuni mai eficace decât lichidarea, în cazul în care perspectivele de restabilire a viabilității societății nu erau sigure. Cu toate acestea, potrivit autorităților române, decizia de a opta pentru conversie este legată de emiterea unei garanții de stat pentru un împrumut comercial în vederea sprijinirii planului de afaceri. Cu alte cuvinte, conversia creanței în acțiuni nu este suficientă în sine pentru restabilirea viabilității societății. Comisia are îndoieli că această conversie ar putea fi calificată ca neimplicând ajutor de stat în măsura în care este legată în mod intrinsec de o altă măsură de sprijin luată de stat. Același argument se aplică în sens invers, respectiv în ceea ce privește garanția de stat despre care se admite, de asemenea, că ar fi insuficientă pentru a conduce la redresarea societății.
- (86) Autoritățile române susțin că, atunci când compară toate opțiunile disponibile, SCD asigură cel mai mare profit pentru stat, care este acționarul/creditorul societății. În special, astfel cum se exemplifică la punctul (55), autoritățile române se așteaptă ca, în urma investiției făcute, să aibă un profit care să se situeze [în valori mai mari de 200 milioane EUR], în cazul în care sunt efectuate toate investițiile de ordin tehnic și sunt luate măsurile de sprijin. Astfel cum s-a explicat deja, acest profit așteptat se bazează în principal pe previziunile financiare din Tabelul 5.
- (87) În opinia Comisiei, nu au fost luate în considerare, în mod adecvat, toate posibilitățile. De exemplu, autoritățile române susțin în mod constant că, în actualul climat economic, privatizarea nu reprezintă o opțiune. Dimpotrivă, acționarul minoritar PCC și-a exprimat interesul în privatizarea societății.
- (88) În plus, Comisia observă că unele previziuni par optimiste, într-o oarecare măsură, având în vedere climatul economic actual și provocările cu care se confruntă în prezent societatea.

- (89) În primul rând, cifrele din tabelul 5 arată creșteri ale vânzărilor de [10]-[20]% și [10]-[20]% pentru următorii doi ani (2009 și 2010). Având în vedere situația actuală a societății și faptul că investițiile considerate necesare (cu excepția achiziției Arpechim) ar produce efecte doar începând din 2012-2013, creșterea prevăzută a vânzărilor pare puțin probabilă.
- (90) În al doilea rând, în ceea ce privește creșterea vânzărilor, Comisia remarcă faptul că raportul de piață prezentat de autoritățile române arată, pentru perioada 2008-2020, o creștere destul de limitată a piețelor pe care este prezentă societatea Oltchim, împreună cu o stagnare a capacităților la nivel internațional. Aceasta poate afecta direct creșterea vânzărilor, chiar dacă Oltchim a încercat să se poziționeze pe piețele cu rată de creștere destul de mare (precum Turcia).
- (91) În al treilea rând, în ceea ce privește previziunile privind profitabilitatea, acestea arată o îmbunătățire semnificativă deja din 2009, fără a exista argumente suficiente în acest sens²⁴.
- (92) În al patrulea rând, Comisia ar dori, de asemenea, să sublinieze că în calcule nu se reflectă întregul cost al finanțării propuse de 486 de milioane EUR²⁵.
- (93) În al cincilea rând, Comisia remarcă, de asemenea, că prețurile (respectiv prețurile la materii prime, la energie, prețurile de vânzare) care stau la baza estimărilor au fost stabilite de către un consultant extern. Cu toate acestea, având în vedere volatilitatea ridicată a acelor piețe, Comisia este de părere că, ținând seama de faptul că nu conține o analiză a sensibilității, planul de afaceri reprezintă „cel mai favorabil scenariu”.
- (94) În fine, Comisia dorește să adauge că problema subcapitalizării societății nu ar fi soluționată în mod direct, chiar dacă ar fi efectuată conversia planificată în valoare de 548 de milioane RON: în urma conversiei, capitalul social s-ar ridica la aproximativ 1,564 milioane RON, în timp ce pierderile actuale acumulate sunt de 1,367 milioane RON. Astfel, chiar dacă acționarii minoritari ar participa la operațiune cu aproximativ 40 de milioane RON (potrivit așteptărilor autorităților române), subcapitalizarea ar continua să fie o problemă.
- (95) De asemenea, Comisia ia notă de amploarea investițiilor totale prevăzute (486 de milioane EUR), comparativ cu investițiile totale efectuate până în prezent în societate, care se ridică la 371 de milioane EUR pentru perioada 1992-2008. Astfel, valoarea totală a noilor investiții pentru următorii cinci ani depășește această ultimă cifră cu peste 100 de milioane EUR. Noua expunere a statului pare să fie disproporționat de mare, în special având în vedere valoarea actuală a societății,

²⁴ Spre deosebire de tendința negativă care s-a accelerat rapid în ultimii cinci ani, din Tabelul 5 reiese faptul că cifrele EBITDA și EBT s-ar transforma rapid din negative în pozitive. De asemenea, atât EBIT, cât și EBITDA ar fi mai ridicate ca oricând în ultimii 5 ani, respectiv înainte de revocarea conversiei creanței în acțiuni și de declinul economic, într-un moment în care se afirmă că societatea se afla într-o situație bună, iar mediul de afaceri era unul sănătos.

²⁵ Potrivit raportului Raiffeisen, costul total al fondurilor împrumutate cu garanții de stat se va situa la aproximativ 12%, cu condiția ca prețul garanției să fie 3,8%, ceea ce ar avea ca rezultat o plată efectivă a garanției în valoare de aproximativ 92,2 milioane EUR în perioada 2009-2019. Cu toate acestea, în notificarea transmisă, autoritățile române propun un comision mult mai mare, respectiv un procent inițial de 6,5% p.a. pentru garanția de stat în valoare de 339,2 milioane EUR. Având în vedere amploarea împrumutului total, diferența dintre procentul presupus de 3,8% și cel efectiv de 6,5% ar avea un impact semnificativ asupra dobânzii percepute și asupra profitului net/fluxului de capital net al societății.

performanțele acesteia de până acum²⁶ și faptul că, potrivit autorităților române, niciuna dintre investițiile din trecut nu a respectat previziunile și nu a fost rambursată încă²⁷. În plus, expunerea statului depășește posibilul profit și, astfel, există îndoieli că un investitor prudent în economia de piață și-ar asuma un asemenea risc, în special având în vedere că, în trecut, Oltchim (i) a utilizat garanții de stat și (ii) nu a rambursat sumele datorate statului.

- (96) Pe baza celor de mai sus, în această etapă, Comisia are îndoieli cu privire la faptul că planul de afaceri al societății Oltchim reprezintă o bază suficientă pentru a stabili dacă scenariul complet de dezvoltare este cea mai avantajoasă opțiune pentru stat și dacă un participant pe piață ar acționa în același mod.
- (97) În fine, Comisia se îndoiește că, în ceea ce privește această conversie, rolul de creditor al statului și rolul acestuia de acționar nu se amestecă cu poziția deținută de stat (în calitate de autoritate publică) atunci când acesta a acordat mai multe garanții de stat în perioada 1995-2000. Această posibilă confuzie de roluri poate fi observată chiar la originea datoriei, care este legată de garanțiile de stat anterioare pe care autoritățile române nu le-au reclamat, acordate pe baza principiilor pieței (în calitate de acționar sau de creditor). Considerațiile care stau la baza riscurilor care urmează a fi asumate în cadrul emiterii garanției de stat sunt așadar diferite de considerațiile unui investitor motivat de profitabilitatea pe termen lung sau de acelea ale unui creditor care urmărește să recupereze o parte cât mai importantă din creanța sa.
- (98) Prin urmare, în această etapă, Comisia este de părere că măsurile 1 și 2 conferă un avantaj societății Oltchim.

VIII.2.2 Măsura 3

- (99) În ceea ce privește neacumularea dobânzii sau neexecutarea datoriei publice, Comisia este de părere că acestea au conferit un avantaj societății Oltchim, având în vedere că societatea a beneficiat de capital gratuit. Astfel, societatea a fost favorizată față de concurenții care nu au făcut obiectul unei astfel de măsuri. În consecință, măsura 3 implică un avantaj acordat societății.

VIII.3. Selectivitate, denaturarea concurenței și afectarea schimburilor comerciale

- (100) Toate măsurile vizate sunt selective, deoarece se limitează la această societate. Aceste măsuri selective pot avea ca efect denaturarea concurenței, oferind un avantaj unei întreprinderi, în timp ce alți concurenți nu primesc astfel de beneficii. În fine, între statele membre există schimburi intense cu produse chimice, la care

²⁶ Oltchim a fost cotate la Bursa de Valori București.

<http://www.bvb.ro/ListedCompanies/SecurityDetail.aspx?s=OLT&t=2>

Trebuie remarcat că societatea nu a plătit dividende din 2000, adică nici în anii în care conversia inițială era în vigoare și se presupunea că societatea nu se afla în dificultate.

²⁷ De exemplu: investiție în 1994 (modernizarea instalației de electroliză cu membrană cu schimbare de ioni), Petrodesign SA București a previzionat o perioadă de rambursare de 6 ani și 8 luni, doar 77,25% din sumă s-a rambursat până la 30 iunie 2008; pentru un alt proiect (modernizarea instalației de OXO-alcooli), Petrodesign SA București a previzionat, de asemenea, o perioadă de rambursare de 6 ani și 8 luni, doar 43,32% s-au rambursat până la 30 iunie 2008; pentru o altă investiție realizată în 2004 (instalația de anhidridă ftalică dioftalat), IPROCHIM București a previzionat o perioadă de rambursare de 4 ani și 11 luni. Doar 45,61 % s-au recuperat până la 30 iunie 2008.

participă și societatea Oltchim, o mare parte din produsele sale fiind exportate în celelalte state membre. Astfel, schimburile intracomunitare sunt afectate.

VIII.4. Concluzie cu privire la existența ajutorului de stat

(101) Pe baza argumentelor expuse mai sus, Comisia consideră, în această etapă, că toate măsurile descrise mai sus trebuie considerate ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE.

IX EVALUAREA COMPATIBILITĂȚII

(102) Deoarece măsurile în favoarea Oltchim par a constitui ajutor de stat, compatibilitatea acestora trebuie evaluată în lumina excepțiilor prevăzute la articolul 87 alineatele (2) și (3) din Tratatul CE.

(103) Trebuie notat faptul că autoritățile române consideră că măsurile 1, 2 și 3 nu constituie ajutor de stat; prin urmare, nu au prezentat niciun argument în sprijinul compatibilității acestora.

(104) În prezent, Comisia consideră că următoarele orientări ar putea fi aplicabile măsurilor de sprijin:

- Linii directe privind ajutoarele de stat regionale pentru perioada 2007-2013²⁸ (denumite în continuare: „liniile directe privind ajutoarele de stat regionale”);
- Liniile directe privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate²⁹ (denumite în continuare: „liniile directe privind salvarea și restructurarea”);
- Cadru comunitar temporar pentru măsurile de ajutor de stat de sprijinire a accesului la finanțare în contextul actualei crize financiare și economice³⁰ (denumit în continuare: „cadrul temporar”).

IX.1. Compatibilitatea în temeiul liniilor directe privind ajutoarele de stat regionale

(105) Excepția prevăzută la articolul 87 alineatul (3) litera (a) din Tratatul CE prevede autorizarea ajutoarelor destinate să favorizeze dezvoltarea economică a regiunilor în care nivelul de trai este anormal de scăzut sau în care există un grad de ocupare a forței de muncă extrem de scăzut. Deși societatea este situată într-o zonă care este, în principiu, eligibilă pentru ajutoare regionale în temeiul hărții ajutoarelor de stat a României pentru 2007-2013³¹, deoarece beneficiarul este considerat o societate aflată în dificultate, astfel cum s-a arătat la punctul (70), societatea este exclusă din domeniul de aplicare al acestora.

²⁸ JO C 54, 4.3.2006, p. 13.

²⁹ Liniile directe privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate, JO C 244, 1.10.2004, p. 2.

³⁰ Comunicare a Comisiei – Cadru comunitar temporar pentru măsurile de ajutor de stat de sprijinire a accesului la finanțare în contextul actualei crize financiare și economice, JO C 83, 7.4.2009, p.1.

³¹ JO C 73, 30.3.2007, p. 17.

(106) În orice caz, chiar dacă Oltchim ar fi o societate sănătoasă și viabilă, măsurile nu par să corespundă domeniului de aplicare a ajutoarelor regionale. În ceea ce privește măsura 1, aceasta nu pare a fi legată de investiția inițială, în sensul punctului (34) din liniile directoare privind ajutoarele de stat regionale, având în vedere faptul că unicul obiectiv al conversiei este reducerea datoriei existente a societății. În ceea ce privește măsura 2, garanția de stat aferentă împrumuturilor pentru investiții este, în principiu, eligibilă în temeiul liniilor directoare privind ajutoarele de stat regionale. Cu toate acestea, Comisia are serioase îndoieli în ceea ce privește eligibilitatea investiției aferente în temeiul liniilor directoare privind ajutoarele regionale. România nu a furnizat suficiente informații privind costurile eligibile. Măsura 3 pare să constituie ajutor de operare, întrucât scutește societatea Oltchim de la plata costurilor pe care ar fi trebuit să le suporte în mod normal. În conformitate cu liniile directoare privind ajutoarele de stat regionale, ajutorul de operare este permis numai în anumite condiții, prevăzute în secțiunea 5 din liniile directoare privind ajutoarele de stat regionale, care, în mod evident, nu sunt îndeplinite în cazul de față, având în vedere că societatea Oltchim nu se află nici într-o regiune ultraperiferică, nici într-o regiune cu densitate scăzută a populației.

IX.2. Compatibilitatea în temeiul liniilor directoare privind salvarea și restructurarea

(107) Astfel cum s-a arătat la punctul (70), Comisia este de părere că Oltchim ar trebui considerată o societate aflată în dificultate în conformitate cu definiția din liniile directoare privind salvarea și restructurarea.

(108) Comisia consideră că ajutorul pentru salvare sau restructurare acordat unei societăți este compatibil cu piața comună în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE, dacă acesta este conform cu criteriile din liniile directoare privind salvarea și restructurarea.

(109) Ca societate aflată în dificultate, societatea Oltchim ar fi, în principiu, eligibilă pentru ajutor pentru salvare sau restructurare. Măsura 1, conversia datoriei în acțiuni, ar putea fi eligibilă în temeiul ajutoarelor pentru restructurare. În ceea ce privește garanția de stat, măsura 2 ar putea fi, în principiu, eligibilă atât în temeiul ajutoarelor pentru salvare, cât și al ajutoarelor pentru restructurare. Totuși, în ceea ce privește măsurile specifice, se pare că măsura 3 ar depăși complet domeniul de aplicare al liniilor directoare privind salvarea și restructurarea deoarece, pe de o parte, ajutoarele pentru salvare trebuie să constituie un sprijin financiar reversibil, sub forma unor garanții pentru credite sau credite și, pe de altă parte, un ajutor pentru restructurare ar trebui să includă operațiuni de restructurare.

(110) Cu toate acestea, în această etapă, criteriile pentru ajutorul compatibil pentru salvare sau restructurare, astfel cum sunt prevăzute în liniile directoare privind salvarea și restructurarea, nu par a fi îndeplinite nici în cazul măsurii 1, nici în cazul măsurii 2. În special:

- a) Ajutor pentru salvare: există îndoieli cu privire la faptul că măsurile considerate ajutor pentru salvare ar fi limitate la minimum necesar, ar fi necesare din motive care țin de dificultăți sociale grave și nu ar avea efecte colaterale negative asupra altor state membre. În plus, garanțiile depășesc 6 luni.

- b) Ajutor pentru restructurare: în lipsa unui plan de restructurare notificat (autoritățile române nu susțin eligibilitatea măsurilor ca ajutor pentru restructurare), Comisia nu poate evalua nici componentele planului de afaceri, printre care se numără măsurile de investiții și de modernizare, nici dacă măsurile ar restabili viabilitatea pe termen lung și dacă ar fi menținute la minimum, astfel încât să se evite denaturarea concurenței.

IX.3. Compatibilitatea în temeiul cadrului temporar

- (111) Cadrul temporar stabilește criteriile pe baza cărora anumite măsuri menite să remedieze o perturbare gravă a economiei unui stat membru pot fi compatibile în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (b) din Tratatul CE.
- (112) Măsurile 1 și 3 nu sunt eligibile în temeiul cadrului temporar. În ceea ce privește măsura 2, garanțiile de stat pot fi în principiu acordate ca măsuri luate în temeiul cadrului temporar, în conformitate cu punctul 4.3.2.
- (113) Punctul 4.3.2. litera (d) din cadrul temporar prevede că, în cazul în care, printre altele, „valoarea maximă a împrumutului nu depășește costul salarial anual total al beneficiarului (inclusiv contribuțiile sociale, precum și costul cu personalul care lucrează în locațiile societății, dar care este oficial pe statul de plată al unor subcontractanți) pentru 2008”, Comisia va considera ajutorul sub forma garanțiilor compatibil cu piața comună. Comisia este la curent cu faptul că autoritățile române intenționează să acorde societății Oltchim o garanție de 80% din partea EximBank pentru un împrumut comercial de bază de 62 de milioane EUR în baza unei scheme existente³². Având în vedere că această sumă pare să epuizeze costurile salariale ale societății pentru 2008, nu mai poate fi acordată nicio altă garanție în temeiul cadrului temporar și de aceea măsura 2 nu poate fi considerată compatibilă în temeiul cadrului temporar.

IX.4. Concluzie privind compatibilitatea

- (114) Pe baza celor de mai sus și având în vedere informațiile disponibile până în prezent, Comisia are îndoieli că măsurile respective în favoarea Oltchim sunt compatibile cu piața comună ca ajutoare pentru salvare sau pentru restructurare. În plus, Comisia nu consideră că măsurile sunt compatibile în temeiul cadrului temporar sau în temeiul liniilor directe privind ajutoarele regionale.
- (115) Având în vedere presupunerea Comisiei potrivit căreia destinatarul este o societate aflată în dificultate, nu pare a fi aplicabilă nicio altă derogare în conformitate cu prevederile Tratatului CE.
- (116) În această etapă a procedurii, Comisia concluzionează că măsurile par a fi incompatibile cu piața comună.
- (117) Prin urmare, Comisia decide să inițieze procedura oficială de investigare prevăzută la articolul 88 alineatul (2) din Tratatul CE în legătură cu măsurile descrise.

³² Ajutor de stat N 286/2009 – România, schemă de ajutor temporar pentru acordarea de ajutor sub forma unor garanții, Decizia Comisiei din 5.06.2009, nu este încă disponibilă.

X DECIZIE

- (118) În lumina considerentelor de mai sus, Comisia a decis să inițieze procedura prevăzută la articolul 88 alineatul (2) din Tratatul CE și solicită României să furnizeze, în termen de o lună de la primirea prezentei scrisori, toate documentele, informațiile și datele necesare pentru evaluarea măsurilor.
- (119) Comisia reamintește României că va informa părțile interesate prin publicarea prezentei scrisori și a unui rezumat relevant al acesteia în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene*. De asemenea, Comisia va informa Autoritatea AELS de Supraveghere, trimițându-i o copie a prezentei scrisori. Toate aceste părți interesate vor fi invitate să își prezinte observațiile în termen de o lună de la data publicării prezentei.

În cazul în care prezenta scrisoare conține informații confidențiale care nu trebuie publicate, vă rugăm să informați Comisia în termen de cincisprezece zile lucrătoare de la data primirii prezentei. În cazul în care Comisia nu primește o cerere motivată în termenul stabilit, se va considera că sunteți de acord cu publicarea textului integral al scrisorii. Cererea dumneavoastră, cu precizarea informațiilor relevante, trebuie trimisă prin scrisoare recomandată sau prin fax la următoarea adresă:

Commission européenne
Direction générale de la concurrence
Greffé des aides d'État
B-1049 Brussels

Fax No: +32-2-296.1242

Cu stimă,
Pentru Comisie

Neelie Kroes
Membru al Comisiei